

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. november 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Lea Elkjær Tarpgård
Sagsnr.: 2023-07553
Dok.: 3019291

Besvarelse af spørgsmål nr. 156 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 156 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 13. oktober 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Sascha Faxe (ALT).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 156 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvor mange indgreb i meddelelshemmeligheden og dataaflæsning efter reglerne i retsplejelovens kapitel 71, der er foretaget uden retskendelse, idet der henvises til svar på KUU alm. del - spørgsmål 154 (2022-23, 2. samling)?”

Svar:

Det bemærkes, at indgreb i meddelelshemmeligheden og dataaflæsning som udgangspunkt sker efter rettens kendelse, jf. henholdsvis retsplejelovens § 783, stk. 1, og § 791 b, stk. 3.

Det fremgår af retsplejelovens § 783, stk. 2, at hvis efterforskningen angår en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed eller kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v. eller §§ 123 eller 180, § 183, stk. 2, §§ 191 eller 192 a, § 233, stk. 1, §§ 237 eller 245, § 246, jf. § 245, § 252, stk. 1, § 261, stk. 2, eller §§ 262 a, 262 b eller 288, kan der i rettens kendelse i medfør af § 780, stk. 1, nr. 1 eller 3, ud over bestemte telefonnumre anføres den mistænkte person, som indgrebet angår.

I så fald skal politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i kendelsen. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse.

Underretningen skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Retten underretter den beskikkede advokat, jf. § 784, stk. 1, der herefter kan indbringe spørgsmålet om lovligheden af indgrebet for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.

Det fremgår af retsplejelovens § 783, stk. 4, at såfremt indgrebets øjemed ville forspildes ved at afvente retskendelse, kan politiet træffe beslutning om

at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør herefter ved kendelse, om indgrebet kan godkendes, samt om det kan opretholdes, og i bekræftende fald for hvilket tidsrum. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.

Retsplejeloven § 783, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse ved dataaflysning, jf. § 791 b, stk. 3, 3. pkt.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet desuden indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Det følger af retsplejeloven, at retten i en række tilfælde, hvor denne finder, at politiet har foretaget et uberettiget straffeprocessuelt indgreb, skal indberette dette til Rigsadvokaten.

Retten skal foretage indberetning, når der sker underkendelse af følgende indgreb:

- Indgreb i meddelelseshemmeligheden i medfør af kendelse på person, jf. § 783, stk. 2, 7. pkt.
- Indgreb i meddelelseshemmeligheden på øjemedet, jf. § 783, stk. 4, 4. pkt.
- Observation på øjemedet, jf. § 791 a, stk. 2, jf. stk. 8, jf. § 783, stk. 4, og § 791 a, stk. 3, jf. stk. 8, jf. § 783, stk. 4.
- Teleobservation på øjemedet, jf. § 791 a, stk. 5, jf. stk. 8, jf. § 783, stk. 4.
- Dataaflysning på øjemedet, jf. § 791 b, stk. 3, 3. pkt., jf. § 783, stk. 4.
- Afbrydelse af radio- og telekommunikation på øjemedet, jf. § 791 c, stk. 4, 4. pkt.
- Blokering af en hjemmeside på øjemedet, jf. § 791 d, stk. 6, 4. pkt.
- Overtagelse af tv-overvågning på øjemedet, jf. § 791 e, stk. 4, 4. pkt.
- Hemmelig ransagning på øjemedet, jf. § 799, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 2, jf. § 783, stk. 4.
- Hemmelig beslaglæggelse på øjemedet, jf. § 807 e, stk. 1, jf. stk. 2, jf. § 783, stk. 4.

Indberetning vil således eksempelvis skulle ske, hvis politiet har iværksat en aflytning på øjemedet eller en dataaflysning på

øjemedet, og retten ved den efterfølgende domstolskontrol finder, at betingelserne ikke var opfyldt.

Det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om uberettigede straffeprocessuelle indgreb, at Rigsadvokaten på baggrund af rettens indberetning skal anmode politikredsen om en udtalelse om sagen. Rigsadvokatens anmodning sendes i kopi til statsadvokaten. Politikredsens udtalelse skal sendes via statsadvokaten til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten udarbejder på baggrund af politikredsens og statsadvokatens udtalelser en udtalelse til retten.

Desuden skal politikredsen – umiddelbart efter rettens underkendelse af indgrebet – underrette statsadvokaten om indgrebet. Underretningen foretages ved udfyldelse af et skema, som sendes til statsadvokaten. Dette gælder også i de tilfælde, hvor politikredsen har kæret rettens kendelse. Hvis politikredsen har kæret rettens kendelse, skal politikredsen orientere statsadvokaten og Rigsadvokaten om udfaldet af kæremålet.

Antallet af indberetninger om uberettiget iværksatte indgreb fra de sidste tre år fremgår nedenfor i tabel 1. Rigsadvokaten skal bemærke, at sagerne er trukket fra sagsbehandlingssystemet for den centrale anklagemyndighed (Platina) på sagstype, og at det ikke er kontrolleret, hvorvidt sagen er korrekt indberettet. Der tages således forbehold for fejlregistreringer.

Tabel 1. Antal indberetninger vedrørende uberettigede iværksatte indgreb

År	2020	2021	2022	2023
Antal	27	23	8	6

Det bemærkes, at der siden den 1. januar 2022 er sket indberetning fra politikredsene til statsadvokaterne, såfremt der er sket såkaldte ”øvrige fejl” i forbindelse med iværksatte indgreb. Det kan eksempelvis være, at retten har givet tilladelse til at indhente teleoplysninger vedrørende et telefonnummer, men der ved en fejl indhentes oplysningerne om et forkert nummer hos udbyderen. Sådanne øvrige fejl er således siden den 1. januar 2022 ikke blevet indberettet til Rigsadvokaten og er derfor ikke omfattet af oplysningerne i tabel 1 for så vidt angår årene 2022 og 2023, hvilket kan være en forklaring på faldet i antallet af indberetninger.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen endvidere indhentet en udtalelse fra Politiets Efterretningstjeneste, der har oplyst følgende:

”Politiets Efterretningstjeneste (PET) kan oplyse, at det følger af § 6 i lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET-loven), at reglerne i retsplejeloven gælder for PET’s efterforskninger og tvangsindgreb. PET kan således alene foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, hvis betingelserne i retsplejelovens § 781 er opfyldt. Det betyder bl.a., at PET skal godtgøre, at der er en rimelig og konkret begrundet mistanke om overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13.

PET kan ikke inden for rammerne af et folketingsspørgsmål oplyse nærmere om efterretningstjenestens arbejde, herunder besvare konkrete spørgsmål om PET’s kapaciteter samt spørgsmål om tilrettelæggelsen af efterretnings- og efterforskningsindsatser.

Det bemærkes, at en nærmere orientering af Folketinget om efterretningstjenesternes virksomhed, herunder vedrørende forhold, som ikke kan besvares inden for rammerne af et folketingsspørgsmål, foregår i Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne, der som bekendt har særlige rammer vedrørende fortrolighed og indseende med PET’s og FE’s arbejde.”

Justitsministeriet bemærker, at det fremgår af forarbejderne til lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester, jf. Folketingstidende 2012-23, tillæg A, L 162 som fremsat, side 6, at regeringen én gang årligt skal orientere Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne om de tilfælde, hvor Justitsministeriet i medfør af retsplejelovens regler herom er blevet underrettet om, at PET har foretaget tvangsindgreb, som domstolene ikke har godkendt. Orienteringen skal ske inden for de i øvrigt fastsatte rammer om regeringens orientering af udvalget.